

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 4 § lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart ändras.

Enligt propositionen föreslås att förutsättningarna för antecknandet av fartyg i fartygsförteckningen ändras så att åldersgränsen för fartyg slopas.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2003 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I 1 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom. lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/1991) föreskrivs om åldersgränserna för de fartyg som införs i registret. Enligt 1 mom. 3 punkten i paragrafen får fartyget vara högst 20 år gammalt vid ingången av det år då det inskrivs i handelsfartygsförteckningen. Enligt 2 mom. kan ett fartyg som är inskrivet i det finska fartygsregistret och är högst 25 år gammalt vid lagens ikraftträdande även inskrivas i handelsfartygsförteckningen.

Genom lagen om ändring av 1 § lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1611/1992) ändrades 1 § 2 mom. så att ett fartyg som är mera än 20 år gammalt dessutom i enskilda fall efter en säkerhetskontroll kan godkännas för inskrivning i handelsfartygsförteckningen, om det föreligger särskilda skäl till det med hänsyn till fartygets skick och sjövärdighet. I motiveringen till lagen (RP 119/1991 rd) konstateras att ett fartygs skick och tekniska sjövärdighet inte nödvändigtvis är beroende av fartygets ålder. På grund av detta ansåg man att fartygets ålder inte skall vara avgörande vid inskrivningen i handelsfartygsförteckningen, efter-

som fartyget till exempel kan ha genomgått en grundlig reparation eller stora ändringsarbeten så att det uppfyller de krav som ställs på nyare fartyg.

Genom att ta med villkoret om ålder strävade man när lagen stiftades efter att hålla de finska handelsfartygen relativt unga. Lagens huvudsakliga målgrupp bestod av de lastfartyg som då fanns i Finlands utrikesfart. De passagerarfartyg som trafikerade finska hamnar lämnades utanför lagens tillämpningsområde.

De stödåtgärder för sjöfarten som de senaste åren vidtagits i EU-länderna och de nordiska länderna har lett till sådana ändringar i sjöfartens konkurrenssituation att man också i Finland på nytt måste se över stöden för passagerarfartygen. Lagen ändrades genom lagen om ändring av 1 och 4 § lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1349/2001), nedan ändringslagen, så, att också passagerarfartyg som regelbundet trafikerar finska hamnar kan inskrivas i handelsfartygsförteckningen. Nämnda lag trädde i kraft den 15 april 2002 genom en förordning av statsrådet (281/2002).

Efter ikraftträdandet av ovan nämnda lagändring har fartygens åldersgränser när det gäller passagerarfartyg visat sig vara problematiska vid den praktiska tillämpningen. Det

har ansökts om att i handelsfartygsförteckningen skall inskrivas över 20 år gamla fartyg för vilka Sjöfartsverket inte har ansett att det föreligger särskilda skäl med hänsyn till fartygets skick och sjövärdighet som nämns i lagens 1 § 2 mom.. Dessa fartyg har införts i det finska fartygsregistret och de uppfyller alla de krav som ställs på sådana fartyg i fråga om sjösäkerhet. Av dessa trafikerar de flesta mellan Finland och Sverige.

Vasa förvaltningsdomstol har i sitt beslut av den 2 september 2002 i ett ärende som gäller införande av ett fartyg i förteckningen över handelsfartyg i utrikesfart ansett att ett i 1 § 5 mom. lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart avsett passagerarfartyg, som med hänsyn till sin ålder inte uppfyller kraven för införande i fartygsförteckningen, efter sådan säkerhetskontroll som avses i 1 § 2 mom. inte heller av särskilda skäl kan inskrivas i handelsfartygsförteckningen, eftersom 5 mom. inte innehåller någon hänvisning till lagens 1 § 2 mom. och motiveringen till regeringens proposition inte heller innehåller något omnämnande om detta.

Då fartygen inte kan inskrivas i den finska handelsfartygsförteckningen är det sannolikt att fartygen överförs till fartygsregistret i Sverige för att man skall kunna minska kostnaderna för besättningen. I Sveriges nuvarande stödssystem för sjöfarten finns inga begränsningar i fråga om ålder på de fartyg som godkänns att omfattas av stödet. Personalkostnaderna enligt kollektivavtalen i Sverige är lägre än i Finland och det stöd (nettolön) som betalas i Sverige är betydligt större än det som betalas till passagerarfartyg i Finland. Säkerhetsbestämmelserna för fartyg är på samma nivå i Sverige som i Finland. Fartygen fortsätter trafikera samma rutter som förut och det sker därför inga ändringar i passagerartrafikens säkerhetsnivå eller tekniska nivå till följd av denna ändring.

Enligt en utredning som erhållits från rederihåll saknar utöver Sverige åtminstone Norge, Danmark och Tyskland en åldersgräns för last- eller passagerarfartyg som får statligt stöd. Finlands stödåtgärder borde i så stor utsträckning som möjligt motsvara de stöd som fartyg från konkurrerande länder får. Dessutom borde olika typer av finska fartyg be-

handlas på samma sätt i likadana konkurrenssituationer. Av ovan nämnda skäl föreslås att åldersgränsen för fartyg slopas helt både i fråga om last- och passagerarfartyg.

Fartygssäkerheten kommer inte att äventyras även om åldersgränsen slopas. Alla fartyg som är inskrivna i fartygsregistret i Finland skall uppfylla de säkerhetskrav som ställs på dylika fartyg enligt finsk lagstiftning och enligt sådana internationella överenskommelser om säkerheten inom sjöfarten och miljöskydd vilka är bindande för Finland.

Dessutom föreslås att från lagens 1 § 1 mom. 4 punkt slopas den onödiga hänvisningen till de krav som gäller fartygsbemannning på ett fartyg som är infört i förteckningen över handelsfartyg i utrikesfart och de krav som gäller besättningens behörighet. Några sådana särskilda krav finns inte, utan på alla finska fartyg tillämpas förordningen om fartygsbemannning, besättningens behörighet och vakthållning (1256/1997).

Det föreslås att hänvisningen i 4 § 2 mom. till 1 § 5 mom. ändras till 1 § 4 mom., eftersom momentet enligt förslaget ändras till 1 § 4 mom.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Då regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 4 § lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (RP 144/2001 rd) bereddes var utgångspunkten vid bedömningen av propositionens ekonomiska verkningar samt vid dimensioneringen av det anslag som behövs att ca 15 passagerarfartyg kommer att omfattas av stödet. Stödet till passagerarfartygen var således redan ursprungligen avsett att gälla alla passagerarfartyg som är införda i det finska fartygsregistret då lagen träder i kraft.

Bland dessa 15 fartyg fanns fyra över 20 år gamla passagerarfartyg för vilkas del hos Sjöfartsverket har ansökts om att de skall bli inskrivna i handelsfartygsförteckningen. Av dessa har en ansökan avslagits på grund av att fartyget inte uppfyller kraven på ändringsarbeten enligt lagens 1 § 2 mom. Detta fartyg har redan strukits från det finska fartygsregistret.

Antalet årsverken på dessa fartyg är sammanlagt ca 200. Dessutom har en utflaggning inverkan på ca 150 personers kortvariga arbetsförhållanden. Om fartygen inte kan inskrivas i den finska handelsfartygsförteckningen, överförs de med stor sannolikhet till fartygsregistret i Sverige, vilket innebär att arbetsplatserna på dessa fartyg går förlorade. Överföringen av fartygen kan också ha återverkningar vilka kan leda till att antalet fartyg som överförs ökar.

Utöver passagerarfartygen har ett över 20 år gammalt lastfartyg inte kunnat inskrivas i den finska handelsfartygsförteckningen, eftersom det inte har ansetts uppfylla kraven på ändringsarbeten. Enligt de uppgifter som för närvarande finns att tillgå betalas stöd till 109 lastfartyg. En eventuell ökning av tonnage kommer att öka beloppet av det stöd som behövs.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid kommunikationsministeriet i samarbete med Sjöfartsverket. Vid beredningen av propositionen har även finansministeriet hörts. Utkastet till proposition har behandlats i sjöfartsdelegationen som består av representanter för olika intressenter inom sjöfarten. Passagerarfartygsrederierna som representeras av Finlands Rederiförening rf och Ålands Redarförening rf har förordat propositionen. Även Finlands Sjömans-Union FS-U rf, Finlands Skeppsbefälsförbund ry och Finlands Maskinbefälsförbund ry som representerar arbetstagarna har förordat propositionen.

4. Andra angelägenheter i samband med propositionen

I motiveringen till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 4 § lagen om en förteckning över

handelsfartyg i utrikesfart (RP 144/2001 rd) konstateras bl.a. att "regeringen anser att förhandlingar mellan arbetsmarknadsorganisationerna behövs för att kostnaderna ytterligare skall kunna sänkas i synnerhet i förhållande till fartyg som seglar under estnisk flagg". Regeringen betonar fortfarande behovet av att åstadkomma kostnadsinbesparingar för att trygga de finska passagerarfartygens konkurrenskraft bl.a. på grund av EU:s utvidgning. Avsikten är att man utreder även möjligheten att ändra fartygsförteckningslagen så att det på samma sätt som för lastfartygens del även för passagerarfartygens del vore möjligt att genom kollektivavtal göra avvikelser från vissa villkor som gäller arbetsförhållandena och tillämpningen av arbetstillståndsförfaranden. Detta för att man skall kunna åstadkomma tillräckligt med utrymme för förhandlingar för arbetsmarknadsparterna. I den utredning om sjöfartens strategi som avslutas vid utgången av november i år borde man enligt regeringens uppfattning ta ställning till frågan. De beslut som behövs för att sänka kostnadsnivån i syfte att trygga konkurrenskraften bör fattas i god tid före EU:s utvidgning.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

Lagen tillämpas på stöd som betalas för kostnader som uppkommit den 1 januari 2002 eller därefter. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2003 och avses bli behandlad i samband med den.

Med stöd av vad som anförts ovan förlägs Riksdagen följande lagförslag:

Lag**om ändring av 1 och 4 § lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 30 december 1991 om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/1991) 1 § och 4 § 2 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 1 § delvis ändrad i lag 1611/1992 och 1349/2001 samt 4 § 2 mom. i nämnda lag 1349/2001, som följer:

1 §

I en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (*handelsfartygsförteckning*) kan inskrivas lastfartyg och andra fartyg som huvudsakligen är avsedda för godstransporter, om

1) fartyget är inskrivet i det finska fartygsregistret,

2) fartyget huvudsakligen används i utrikesfart, och

3) minst hälften av samtliga anställda på de lastfartyg, som är i trafik på Finland och innehas av en sammanslutning som i egenskap av arbetsgivare bedriver rederiverksamhet med fartyget, är medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Såsom fartyg som kan inskrivas i handelsfartygsförteckningen godkänns även bogserbåtar och skjutbogserare som regelbundet transporterar lastpråmar i utrikesfart samt såsom passagerarfartyg besiktigade fartyg som huvudsakligen är avsedda för godstransporter och har högst 120 passagerarplatser.

I handelsfartygsförteckningen kan även inskrivas andra än i 2 mom. angivna finska passagerarfartyg som går i trafik mellan tredje länder, om de uppfyller villkoren i 1 mom. 1 och 2 punkten och inte regelbundet trafike-

rar nordiska hamnar.

I handelsfartygsförteckningen kan även inskrivas andra än i 2 eller 3 mom. angivna finska passagerarfartyg, om de uppfyller villkoren i 1 mom. 1 och 2 punkten och regelbundet trafikerar finska hamnar. På sådana fartyg tillämpas dock inte bestämmelserna i 6 § 2 mom., 7 § 1 mom. och 9 §.

4 §

I fråga om passagerarfartyg som avses i 1 § 4 mom. beviljas dock med avvikelse från 1 mom. 1 punkten i stöd ett belopp som motsvarar 97 procent av den förskottsinnehållning som verkställts på den sjöarbetsinkomst som en allmänt skattskyldig sjöfarare erhållit från ett fartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på stöd som betalas för kostnader som uppkommit den 1 januari 2002 eller därefter.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 18 oktober 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Kommunikationsminister *Kimmo Sasi*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 1 och 4 § lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 30 december 1991 om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/1991) 1 § och 4 § 2 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 1 § delvis ändrad i lag 1611/1992 och 1349/2001 samt 4 § 2 mom. i nämnda lag 1349/2001, som följer:

Gällande lag

1 §

I en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (*handelsfartygsförteckning*) kan inskrivas lastfartyg och andra fartyg som huvudsakligen är avsedda för godstransporter, om

1) fartyget är inskrivet i det finska fartygsregistret,

2) fartyget huvudsakligen används i utrikesfart,

3) fartyget är högst 20 år gammalt vid ingången av det år då det inskrivs i förteckningen, och

4) minst hälften av samtliga anställda på de lastfartyg, som är i trafik på Finland och innehas av en sammanslutning som i egenkap av arbetsgivare bedriver rederiverksamhet med fartyget, är medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och om de uppfyller stadgade villkor för bemanningen och behörighetsvillkoren för de anställda på ett fartyg som är inskrivet i en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart.

Ett fartyg som är inskrivet i det finska fartygsregistret och är högst 25 år gammalt när denna lag träder i kraft kan även inskrivas i handelsfartygsförteckningen. Dessutom kan ett fartyg som är mera än 20 år gammalt i enskilda fall och efter en säkerhetskontroll godkännas för inskrivning i handelsfartygsförteckningen, om därtill föreligger särskilda skäl med hänsyn till fartygets skick och sjövärdighet.

Såsom fartyg som kan inskrivas i handelsfartygsförteckningen godkänns även bogserbåtar och skjutbogerare som regelbun-

Föreslagen lydelse

1 §

I en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (*handelsfartygsförteckning*) kan inskrivas lastfartyg och andra fartyg som huvudsakligen är avsedda för godstransporter, om

1) fartyget är inskrivet i det finska fartygsregistret,

2) fartyget huvudsakligen används i utrikesfart, och

3) minst hälften av samtliga anställda på de lastfartyg, som är i trafik på Finland och innehas av en sammanslutning som i egenkap av arbetsgivare bedriver rederiverksamhet med fartyget, är medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Såsom fartyg som kan inskrivas i handelsfartygsförteckningen godkänns även bogserbåtar och skjutbogerare som regelbun-

det transporterar lastpråmar i utrikesfart samt såsom passagerarfartyg besiktigade fartyg som huvudsakligen är avsedda för godstransporter och har högst 120 passagerarplatser.

I handelsfartygsförteckningen kan även inskrivas andra än i 3 mom. angivna finska passagerarfartyg som går i trafik mellan tredje länder, om de uppfyller villkoren i 1 mom. 1—3 punkten och inte regelbundet trafikerar nordiska hamnar.

I handelsfartygsförteckningen kan även inskrivas andra än i 3 eller 4 mom. angivna finska passagerarfartyg, om de uppfyller villkoren i 1 mom. 1—3 punkten och regelbundet trafikerar finska hamnar. På sådana fartyg tillämpas dock inte bestämmelserna i 6 § 2 mom., 7 § 1 mom. och 9 §.

4 §

I fråga om passagerarfartyg som avses i 1 § 5 mom. beviljas dock med avvikelse från 1 mom. 1 punkten i stöd ett belopp som motsvarar 97 procent av den förskottsinnehållning som verkställts på den sjöarbetsinkomst som en allmänt skattskyldig sjöfarare erhållit från ett fartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen.

det transporterar lastpråmar i utrikesfart samt såsom passagerarfartyg besiktigade fartyg som huvudsakligen är avsedda för godstransporter och har högst 120 passagerarplatser.

I handelsfartygsförteckningen kan även inskrivas andra än i 2 mom. angivna finska passagerarfartyg som går i trafik mellan tredje länder, om de uppfyller villkoren i 1 mom. 1 och 2 punkten och inte regelbundet trafikerar nordiska hamnar.

I handelsfartygsförteckningen kan även inskrivas andra än i 2 eller 3 mom. angivna finska passagerarfartyg, om de uppfyller villkoren i 1 mom. 1 och 2 punkten och regelbundet trafikerar finska hamnar. På sådana fartyg tillämpas dock inte bestämmelserna i 6 § 2 mom., 7 § 1 mom. och 9 §.

4 §

I fråga om passagerarfartyg som avses i 1 § 4 mom. beviljas dock med avvikelse från 1 mom. 1 punkten i stöd ett belopp som motsvarar 97 procent av den förskottsinnehållning som verkställts på den sjöarbetsinkomst som en allmänt skattskyldig sjöfarare erhållit från ett fartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på stöd som betalas för kostnader som uppkommit den 1 januari 2002 eller därefter.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.